

Fra: "PBL info" <info@pbl.no>
Sendt: tirsdag 22. september 2026 10:33:02
Til: "Postmottak Grimstad" <Postmottak@grimstad.kommune.no>
Kopi: "PBL info" <info@pbl.no>
Emne: Høring av lokal forskrift om finansiering av private barnehager 2027 - Sak: 26/8539
Categories: EO

Høringssvar – forslag til lokal forskrift om finansiering av private barnehager i Grimstad kommune for tilskuddsåret 2027

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) er Norges største interesse- og arbeidsgiverorganisasjon for private barnehager. PBL har 1.700 medlemsbarnehager med rundt 30.000 ansatte i mer enn 200 kommuner.

PBL viser til Grimstad kommunes forslag til lokal forskrift om finansiering av private barnehager for tilskuddsåret 2027. Forskriften fastsetter satser for grunntilskudd.

PBL fremhever det grunnleggende kravet om å likebehandle kommunale og private barnehager når det gjelder beregningen av offentlig tilskudd til drift, og viktigheten av å sikre de private barnehagene lovmessig finansiering ved utarbeidelsen av forskriften.

Likebehandling forutsetter at private barnehager får offentlig tilskudd på samme økonomiske grunnlag som kommunale barnehager, og at alle relevante kostnader i kommunens drift inngår i beregningsgrunnlaget.

I den forbindelse er det på sin plass å påpeke at det nasjonale regelverket for finansiering av pensjon behandler kommunale og private barnehager ulikt. Mens kommunale barnehager i Grimstad rapporterer pensjonsutgifter på 24 prosent av lønn, vil private barnehager i første omgang få et pensjonstilskudd på maksimalt 11 prosent av lønn. En søknadsordning begrenset oppad til 16 prosent, inneholder også mekanismer (bunnfradrag og 3-årsregel) som svekker private barnehagers rett til å få dekket sine dokumenterte pensjonsutgifter.

PBL bidrar gjerne med ytterligere innspill og presiseringer under den videre behandlingen av forskriften frem mot innstilling til politiske organer. Vi setter også pris på å få direkte informasjon om når saken behandles, og med lenke til saksdokumenter/innstilling i saken.

Generelle merknader:

PBL anbefaler at høringsnotatet redegjør noe for utviklingen av tilskuddssatsen, og hvordan den vil kunne påvirke driftsforutsetningene for kommende tilskuddsår.

PBL støtter at fastsettelsen av forskriften fastsettes av et folkevalgt organ, i dette tilfellet kommunestyret.

Til forslaget til forskrift:

§ 1 Virkeområde og ikrafttredelse

Det bør presiseres hvordan familiebarnehager finansieres, og hvordan åpne barnehager finansieres dersom slike tilbud etableres.

§ 2 Satser for grunntilskudd

PBL støtter at Grimstad kommune ikke holder utgifter utenfor beregningsgrunnlaget etter § 19a, som skyldes særlige driftsutfordringer eller særlige behov i barnegruppen.

PBL har følgende merknader til satsberegningen:

Barnehagemyndighet:

Grimstad kommune holder 1,7 millioner kroner, tilsvarende om lag 5 prosent av regnskapsført fastlønn, utenfor tilskuddsgrunnlaget ved å gruppere beløpet som «Barnehagemyndighet». Dette er en vesentlig høyere andel enn det vi ser i andre kommuner.

Uforholdsmessig mye av lønnsmidlene holdes dermed utenfor satsgrunnlaget. Skal dette være etterprøvbart for de private barnehagene, må kommunen begrunne uttrekket ved å redegjøre for hvilke stillinger og arbeidsoppgaver lønnsmidlene gjelder.

Arbeidsgiveravgift på pensjon:

I selvkostberegningen trekkes regnskapsført pensjon ut av grunnlaget med et påslag for arbeidsgiveravgift på 14,1 prosent, slik at fradraget utgjør pensjon $\times$ 1,141. Dette forutsetter at det er betalt arbeidsgiveravgift av hele pensjonsbeløpet.

Det betales imidlertid ikke arbeidsgiveravgift av pensjonspremier som betales ved bruk av kommunens premiefond.

Avgiftsplikten følger de faktiske premieinnbetalingene, ikke den regnskapsførte pensjonskostnaden. KOSTRA-regnskapet viser at kommunen benyttet premiefond til å dekke en betydelig andel av pensjonsutgiftene sine i 2025.

Det trekkes ut ca. 1,3 millioner kroner i arbeidsgiveravgift knyttet til pensjon. Dersom vi legger til grunn at lønn er fullt avgiftsbelagt, skulle den resterende arbeidsgiveravgiften i grunnlaget utgjort 14,1 prosent av lønn og sykelønnsrefusjoner. I stedet utgjør den kun 11,4 prosent (4 124 030 kroner). Dette indikerer at det er trukket ut vesentlig mer arbeidsgiveravgift på pensjonen enn det som faktisk er betalt, ettersom deler av pensjonen er dekket via premiefond uten avgiftsplikt.

Vi ber om at kommunen legger til grunn kun de pensjonsutgiftene som faktisk er belagt med arbeidsgiveravgift, når fradraget beregnes, og dokumenterer det faktiske grunnlaget for arbeidsgiveravgift på pensjon i 2025.

Barnetall — feil intervallinndeling for oppholdstid:

Kommunens beregning av oppholdstid bygger på feil intervallinndeling. Fra og med årsmeldingen per 15.12.2024 gikk Utdanningsdirektoratet over fra seks til tre intervaller for oppholdstid.

Vi viser til «Formel for utregning av heltidsplasser» hos Utdanningsdirektoratet:

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/bemanningskalkulator-barnehage/>

Her fremgår det at gjeldende intervaller er 0–32 timer, 33–40 timer og 41 timer eller mer. Ved beregning av heltidsplasser skal antall barn i hvert intervall vektes med en standardisert timesats: 21 timer for intervallet 0–32 timer, 37 timer for intervallet 33–40 timer, og 45 timer for intervallet 41 timer eller mer.

Vi kan ikke se at kommunen har lagt disse tre intervallene med riktig timesats til grunn i sin beregning. Selv om dette ikke gir store utslag på barnetallene, utgjør det likevel 550 kroner på satsen for små barn og 302 kroner på satsen for store barn.

Vi ber om at kommunen retter beregningen slik at riktig intervallinndeling og vekting legges til grunn for barnetallene.

Barnetall, bemanning og pedagognorm:

Kommunen skriver i eget høringsnotat at de kommunale barnehagene har oppfylt bemanningsnormen gjennom hele året. Basert på kommunens egne barnetall og bemanningen rapportert i årsmeldingene, får vi ikke dette til å stemme.

I likhet med tidligere år bruker kommunen flere telletidspunkt i løpet av året, ikke bare et veid snitt av årsmeldingene. Vi har gjentatte ganger tidligere år bedt kommunen dokumentere den faktiske bemanningen i de kommunale barnehagene på de ulike telletidspunktene, uten å få dette fremlagt. Mønsteret med å ta inn flere barn på nyåret uten at barnehagene har tilstrekkelig bemanning, går igjen år etter år. Kommunen har ikke dokumentert bemanningen på telletidspunktene, og bemanningen har heller ikke økt igjennom året, noe som understreker behovet for en slik dokumentasjon.

Etter § 11 i finansieringsforskriften plikter kommunen å gi ekstra grunntilskudd til de private barnehagene dersom kommunen i sine kommunale barnehager ikke oppfyller kravene til grunnbemanning i barnehageloven eller normen for pedagogisk bemanning. Kommunen må derfor kunne dokumentere bemanningen per telletidspunkt for å vise at kravene er oppfylt i alle sine kommunale barnehager.

Siden kommunen ikke har fremlagt denne dokumentasjonen, har vi satt opp en oversikt basert på kommunens egne barnetall per telletidspunkt, sammenstilt med bemanningen rapportert i årsmeldingene. Bemanning per 15.12.2024 er lagt til grunn for tellingene på våren, og bemanning per 15.12.2025 for tellingene på høsten. Under følger oversikt over barnetall og bemanningstetthet per telletidspunkt, basert på informasjonen vi har tilgjengelig: årsmeldinger og kommunens barnetall gjennom året.

	Kommunens beregning					Snitt kommunen
	Eide barnehage 01.01.25	Eide barnehage 01.04.25	Eide barnehage 01.08.25	Eide barnehage 01.09.25	Eide barnehage 01.10.25	Eide barnehage snitt
Barn 0-2 år	19	23	23	23	26	22,8
Barn 3-6 år	34	34	27	26	26	30,8
Barn	53	57	50	49	52	53,5
Heltidsbarn 0-2 år	18,8	22,3	21,9	21,9	24,9	22,0
Heltidsbarn 3-6 år	34,0	34,0	26,3	25,3	25,3	30,5
Heltidsbarn	52,8	56,3	48,2	47,2	50,2	52,5
Bemanning årsverk						
Styrer	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pedagogisk leder	5,8	5,8	6,4	6,4	6,4	6,1
Annen grunnbemanning	4,4	4,4	6,5	6,5	6,5	5,3
Sum	11,2	11,2	13,9	13,9	13,9	12,3
Bemanningstetthet	7,0	7,7	5,4	5,4	5,8	6,6
Pedagogtetthet	14,40	16,00	12,17	12,00	13,00	12,71

På årsmeldingen per 15.12.24 har Eide barnehage rapportert 12,82 små barn og 34 store barn (heltidsplasser), noe som gir en bemanningstetthet på 5,8 barn per årsverk. 01.01.25 tar barnehagen inn ytterligere seks små barn, noe som gir en bemanningstetthet på 7,0 barn per årsverk. 01.04.25 har barnehagen tatt inn 3,5 små barn til, noe som gir en bemanningstetthet på 7,7 barn per årsverk.

Når det gjelder pedagogtetthet er beregningene gjort i henhold til regelverket som sier at: «Pedagognormen innebærer at det skal være minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barn skal regnes som tre år fra 1. august det året de fyller tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder».

Kilde: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/bemanningskalkulator-barnehage/>

Dette gjør at Eide barnehage bryter bemanningsnormen ved flere av telletidspunktene, og også i gjennomsnitt gjennom året. I tillegg bryter barnehagen pedagognormen i årets syv

første måneder, hvor det mangler 20 prosent pedagogstilling for å oppfylle pedagognormen. Vi ber om at kommunen dokumenterer den faktiske bemanningen i Eide barnehage per telletidspunkt, slik at det kan etterprøves om kravene til bemanningsnorm og pedagogtetthet er oppfylt.

	Kommunens beregning					Snitt kommunen
	Markveien barnehage 01.01.25	Markveien barnehage 01.04.25	Markveien barnehage 01.08.25	Markveien barnehage 01.09.25	Markveien barnehage 01.10.25	Markveien barnehage snitt
Barn 0-2 år	34	35	29	30	30	32,6
Barn 3-6 år	47	47	43	43	43	45,3
Barn	81	82	72	73	73	77,9
Heltidsbarn 0-2 år	34,00	35,00	28,47	29,47	29,47	32,4
Heltidsbarn 3-6 år	46,29	46,82	42,64	42,64	42,64	44,9
Heltidsbarn	80,29	81,82	71,11	72,11	72,11	77,3
Bemanning årsverk						
Styrer	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pedagogisk leder	8,3	8,3	8,0	8,0	8,0	8,2
Annen grunnbemanning	10,6	10,6	10,4	10,4	10,4	10,5
Sum	19,9	19,9	19,4	19,4	19,4	19,7
Bemanningstetthet	6,05	6,2	5,4	5,5	5,5	5,9
Pedagogtetthet	14,38	14,63	12,63	12,88	12,88	13,81

Også Markveien barnehage tar inn flere små barn i januar og i april, noe som fører til at barnehagen driver med utilstrekkelig bemanning fra januar-juli. I den samme perioden mangler barnehagen i tillegg 70 prosent pedagogstilling for å oppfylle pedagognormen.

	Kommunens beregning					Snitt kommunen
	Storgaten barnehage 01.01.25	Storgaten barnehage 01.04.25	Storgaten barnehage 01.08.25	Storgaten barnehage 01.09.25	Storgaten barnehage 01.10.25	Storgaten barnehage snitt
Barn 0-2 år	17	18	18	17	18	17,7
Barn 3-6 år	49	48	39	40	40	44,8
Barn	66	66	57	57	58	62,5
Heltidsbarn 0-2 år	17,00	18,00	18,00	17,00	18,00	17,7
Heltidsbarn 3-6 år	48,82	47,82	38,64	39,82	39,82	44,6
Heltidsbarn	65,82	65,82	56,64	56,82	57,82	62,3
Bemanning årsverk						
Styrer	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pedagogisk leder	7,0	7,0	6,0	6,0	6,0	6,6
Annen grunnbemanning	6,5	6,5	7,4	7,4	7,4	6,9
Sum	14,5	14,5	14,4	14,4	14,4	14,5
Bemanningstetthet	6,1	6,2	5,6	5,5	5,7	5,94
Pedagogtetthet	11,86	12,00	12,50	12,33	12,67	13,36

Også Storgaten barnehage tar inn barn i januar, og bryter dermed bemanningsnormen fra januar til juli.

Oppsummert ber vi om at kommunen dokumenterer den faktiske bemanningen i hver enkelt kommunale barnehagene per telletidspunkt, slik at det kan etterprøves om kravene til bemanning og pedagogtetthet er oppfylt. Dersom kommunen ikke kan dokumentere dette, plikter den å gi ekstra grunntilskudd til de private barnehagene, jf. § 11 i forskrift om finansiering av private barnehager.

Storgaten barnehage – arealnorm:

Utover brudd på bemanningsnorm som beskrevet over, har Storgaten barnehage hatt flere barn enn godkjent leke- og oppholdsareal tillater, gjennom store deler av året:

	Kommunens beregning					Snitt kommunen
	Storgaten barnehage 01.01.25	Storgaten barnehage 01.04.25	Storgaten barnehage 01.08.25	Storgaten barnehage 01.09.25	Storgaten barnehage 01.10.25	Storgaten barnehage snitt
Barn 0-2 år	17	18	18	17	18	17,7
Barn 3-6 år	49	48	39	40	40	44,8
Barn	66	66	57	57	58	62,5
Godkjent leke og oppholdsareal	260	260	260	260	260	260
Eierens vedtektsfestede norm for	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
Eierens vedtektsfestede norm for	4	4	4	4	4	4
Arealbruk	286,1	287,4	251,4	250,1	255,4	273,0
For mange barn i forhold til godkjenning	Ja	Ja	Nei	Nei	Nei	Ja
Antal barn utover arealnorm	5	5				2

Barnehagen har ca. fem små barn for mye fra januar til juli, og to små barn for mye i gjennomsnitt gjennom året, i henhold til godkjent leke- og oppholdsareal.

Vi er kjent med at finansieringsforskriften § 11 knytter plikten til å yte ekstra grunntilskudd til brudd på krav til bemanningsnorm og pedagogisk bemanning, og ikke uttrykkelig til brudd på arealnormen. Vi mener likevel det er viktig at forholdet synliggjøres i denne høringen. En kommunal barnehage som over tid drives med flere barn enn den er godkjent for, er et brudd på egen godkjenning etter barnehageloven, uavhengig av hvilken betydning det har for tilskuddsberegningen.

Tilskuddsberegningen for 2027 er den første som skal fastsettes i lokal forskrift etter offentlig høring. Der beregningen tidligere i stor grad har vært en administrativ oppgave, er ansvaret for satsene og de underliggende forutsetningene nå lagt til kommunestyret. Vi mener det er riktig at folkevalgte gjøres kjent med forhold som dette, slik at spørsmål om regeletterlevelse i egne barnehager ikke forblir en ren administrativ sak.

Vi ber om at kommunen redegjør for brudd på arealnorm i Storgaten barnehage, og for hvordan det følges opp.

Sykelønnsrefusjoner vs vikarutgifter:

Sykelønnsrefusjonene er langt høyere enn utgiftene til vikar i både Hausland og Storgaten barnehage. For eksempel har Storgaten barnehage mottatt 2 274 623 kr i sykelønnsrefusjoner og foreldrepenger, mens vikarutgiftene er på bare 974 000 kr. Tar vi med lønn til ekstrahjelp har vi fremdeles en differanse på ca. én million kroner. Dette er problematisk da det har som konsekvens at grunntilskuddssatsene ikke tar høyde for at private barnehager skal kunne sette inn vikarer ved sykefravær.

Ettersom de kommunale barnehagene ligger tett på, eller til og med over, bemanningsnorm, ber vi Grimstad kommune redegjøre nærmere for hvordan man har sikret en forsvarlig bemanning ved fravær.

Manglende oppdatering av kommunal deflator:

Kommunen har ikke oppdatert deflatorene i tråd med siste tilgjengelige anslag for kommunal lønns- og prisvekst. Beregningsgrunnlaget bygger dermed på en undervurdert kostnadsvekst.

Grunntilskuddssatsene skal fremskrives med kommunal deflator slik at de reflekterer forventet lønns- og prisvekst frem til tilskuddsåret. Når deflatoranslaget ikke er oppdatert, blir satsene i høringsgrunnlaget fastsatt for lavt.

Deflatorene må uansett oppdateres i tråd med statsbudsjettet for 2027 før endelig vedtak fattes, men etter vårt syn bør imidlertid de sist tilgjengelige anslagene benyttes allerede i beregningen som sendes på høring. Høringen skal gi et mest mulig riktig bilde av forventet tilskuddsnivå, og både kommunens og de private barnehagenes budsjettarbeid bygger på disse tallene. Vi ber derfor om at kommunen fremover benytter sist tilgjengelige anslag for deflatorer når beregningen av grunntilskuddssatsene sendes på høring.

§ 3 Beregningsgrunnlaget og forbehold om endringer

Når det gjelder forbeholdet:

«Nasjonale myndigheter vedtar endringer i lov og forskrift i løpet av tilskuddsåret som medfører endringer i beregninger av satser.»

PBL mener bestemmelsen bør tas ut. Det er begrensinger i adgangen til å gi endringer i lov og forskrift tilbakevirkende kraft, bl.a. av hensynet til forutberegnelighet.

PBL mener eventuelle justeringer av satsen ikke bør skje uten etter forutgående varsel. Dette er særlig viktig for forutberegneligheten, dersom justeringen innebærer nedgang i tilskuddsnivå. Forutgående varsel vil også muliggjøre oppdagelse av feil ved beregninger. PBL viser for øvrig til forvaltningslovens § 37 som har bestemmelser om forhåndsvarsling.

§ 4 Dokumentasjon på beregningen

PBL har ingen merknader til bestemmelsen.

§ 5 Enkeltvedtak om kommunalt tilskudd

PBL har ingen merknader til bestemmelsen.